

**TURUN
YLIOPISTO**

Käsityö tarvitsee omat tilat

Opetustilat monimateriaalisen käsityön tukijana

Käsityön aineenopettajan tutkinto-ohjelma / Turun yliopisto, Rauman kampus

Kandidaatintutkielma / seminaarityö

Minttu Uotila

Silja Väinölä

29.4.2026

Rauma

Turun yliopiston laatu järjestelmän mukaisesti tämän julkaisun alkuperäisyys on tarkastettu

Turnitin OriginalityCheck-järjestelmällä.

Kandidaatintutkielma

Tutkinto-ohjelma, oppiaine: Käsityön aineenopettaja, käsityökasvatus

Tekijä(t): Minttu Uotila, Silja Väinölä

Otsikko: Käsityö tarvitsee omat tilat

Ohjaaja(t): yliopistolehtori Virpi Yliverronen

Sivumäärä: 49 sivua

Päivämäärä: 29.4.2026

Tutkimuksen aiheena on monimateriaalisen käsityön toteuttaminen uusissa eli vuoden 2014 jälkeen rakennetuissa tai saneeratuissa käsityön opetustiloissa. Tutkimukseen osallistui neljä peruskoulua Satakunnan ja Varsinais-Suomen alueelta. Tavoitteena oli selvittää, millä tavoin luokkatilat kykenevät tukemaan erityisesti monimateriaalisen käsityön opetusta. Tutkimme myös, ovatko koulut kohdanneet jotakin haasteita tilojen suhteen.

Tutkimusmenetelmänä on käytetty havainnointia. Havainnoinnin tukena toimivat opetushallituksen tilasuunnitteluopas sekä perusopetuksen opetussuunnitelman perusteista nostetut kriteerit sekä niihin nojaavat väittämät, joiden avulla arvioimme monimateriaalisen käsityön toteutumista. Tutkimusaineisto kerättiin vierailemalla tutkimuksen kouluissa (N=4) ja havainnoimalla niiden käsityön opetustiloja. Tutkimusaineistolle suoritettiin laadullinen sisältöanalyysi, eli havaintoja arvioitiin joko monimateriaalisuutta tukeviksi tai vaikeuttaviksi tekijöiksi. Kouluista saatuja aineistoja analysoitiin ja samankaltaisia vastauksia niputettiin yhteen kokonaiskuvan saamiseksi. Havainnoista tehtiin luokittelun taulukko, joka havainnollistaa koulujen monimateriaalisen käsityön tilojen käyttöä.

Tutkimuksessa selvisi, että suurin osa koulujen käsityötiloista oli rakennettu isoiksi kokonaisuuksiksi, jotka sisälsivät erilaisia luokkatiloja eri materiaalien työstöön. Tilojen avulla siis mahdollistetaan käsityön opetusta, mutta vielä suurempi vaikuttaja monimateriaalisen käsityön toteutumisessa oli kuitenkin käsityötä opettavat opettajat. Vaikka tilat olisivat kuinka hyvät ja laitteita monimateriaalisen käsityön työstöön, opettajan oma kiinnostus ja ammattitaito vaikuttavat ratkaisevasti siihen, millaisia töitä kouluissa tehdään. Tutkimuksen tuloksista voidaan päätellä, että yhteisopettajuus on keskeinen tekijä monimateriaalisen käsityön opetuksessa. Yhteisopettajuus mahdollistaa sekä joustavan tilankäytön että laaja-alaisemman pedagogisen suunnittelun, joka tukee monimateriaalisen käsityön tavoitteita.

Avainsanat: käsityö, monimateriaalinen käsityö, käsityön oppimisympäristö, opetustilat

Sisällysluettelo

1	Johdanto	5
2	Monimateriaalinen käsityö	7
2.1	Monimateriaalinen käsityö koulussa	7
2.2	Monimateriaalisen käsityön synty	8
2.3	Monimateriaalinen käsityö ja yhteisopettajuus	9
3	Käsityön oppimisympäristöjen suunnittelu	12
3.1	Käsityöluokkien sijainti koulussa ja kulku luokkien välillä	12
3.2	Tilojen muunneltavuus ja esteettömyys	13
3.3	Työvälineiden ja koneiden turvallinen käyttö, sekä oppituntien valvonta	14
3.4	Käsityön materiaalien ja oppilastöiden säilytys	15
4	Tutkimusongelmat	17
5	Tutkimuksen toteutus	18
5.1	Tutkimusmenetelmä	18
5.2	Tutkimuksen osallistujat, aineistonkeruu ja aikataulu	19
5.3	Tutkimuksen eettisyys ja aineiston säilytys	20
6	Tulokset	21
6.1	Monimateriaalisen käsityön toteuttamisen huomiointi tiloissa	27
6.2	Erilaisia tilaratkaisuja	27
6.3	Kouluissa kohdatut haasteet monimateriaalisen käsityön toteuttamisessa	28
7	Johtopäätökset	30
8	Pohdinta	33
	Lähteet	35
	Liitteet	38
	Liite 1. Havainnointitaulukko	38
	Liite 2. Viesti rehtoreille	39

Liite 3. Koulu 1 kuvat	40
Liite 4. Koulu 2 kuvat	41
Liite 5. Koulu 3 kuvat	42
Liite 6. Koulu 4 kuvat	45
Liite 7. Tietosuojalomake	47

1 Johdanto

Valtakunnallisen perusopetuksen opetussuunnitelman perusteiden päivittyessä vuonna 2014 on käsityön oppiaineessa uutena painotuksena tullut monimateriaalisen ja kokonaisen käsityöprosessin tuottaminen. Ideana on, että oppilaan oma tai yhteinen käsityöprojekti suunnitellaan, valmistetaan ja lopuksi arvioidaan oppilaslähtöisesti. (Opetushallitus, 2014). Monimateriaalisessa käsityössä keskeistä on, että oppilas voi kokeilevasti hyödyntää työskentelyssään erilaisia materiaaleja ja työtapoja oman kiinnostuksen mukaan sukupuolesta riippumatta (Pöllänen ym., 2020).

Viime aikoina on ollut paljon uutisointia uusista koulutiloista ja niiden tilaratkaisuista. Koulurakentamisessa suosioon ovat nousseet erilaiset muunneltavat opetusympäristöt ja avoimet ratkaisut, kuten yhteisluokat, isot ikkunat luokissa ja käytävien puuttuminen. Monet opettajat kuitenkin kannattavat edelleen perinteisempiä luokkatiloja ja uudet ratkaisut on koettu opetuksen kannalta haasteellisiksi. Yle uutisoi, että jos haasteet ovat olleet liian häiritseviä, on tilat suunniteltu ja remontoitu uudestaan (Hirvonen & Sanaksenaho, 2025). Uutisten myötä meillä on herännyt kiinnostus siitä, kuinka hyvin uudet peruskoulut, eli vuoden 2014 jälkeen rakennetut tai uudistetut koulut, kykenevät pohjaratkaisuiltaan tukemaan monimateriaalisen käsityön toteuttamista. Tämän tutkimuksen tavoitteena onkin selvittää, kuinka hyvin koulujen käsityön opetustilat toimivat monimateriaalisen käsityön tukijana.

Käsityön oppiaineen historia on monivaiheinen. Käsityö oli aiemmin pitkään jakautuneena sukupuolittuneesti kahteen toisistaan irralliseen teknisen ja tekstiilin oppisisältöön. Jaottelu oli kansakoululaitoksen perustamisesta 1800-luvun loppupuolelta 1900-luvun loppuun saakka, kunnes perusopetuslaissa (1998) nämä kaksi sisältöaluetta nivottiin yhdeksi oppiaineeksi käsityö, millä nimellä aine nykyäänkin tunnetaan. (Pöllänen ym., 2020.) Aineen historia näkyy kuitenkin vielä käsityön vanhoissa opetustiloissa, jotka eivät ratkaisullaan täysin tue yhtenäistä ja monimateriaalista käsityötä.

Vuonna 2014 päivitetty opetussuunnitelma tulisi toimia suunnittelun tukena tiloja tehdessä. Tilojen suunnittelun tueksi on laadittu paljon oppaita ja suosituksia (Opetushallitus, 2025), joiden toteutuminen riippuu opettajista sekä tilojen

suunnittelijoista. Uusia opetustiloja suunniteltaessa ja rakentaessa on huomioitava oppiaineen ominaiset piirteet ja vaatimukset tilaratkaisujen suhteen, jotta paras mahdollinen oppimisympäristö on mahdollista luoda. Käsityön opetustiloissa korostuvat sujuvuus ja turvallisuus, sillä opetuksessa työskennellään työkalujen ja koneiden parissa. Tilojen käyttäjälähtöisyys ja käytännöllisyys lisäävät myös turvallisuutta ja miellekyttä oppia käytännönläheisessä oppiaineessa. (Lindfors ym., 2021.)

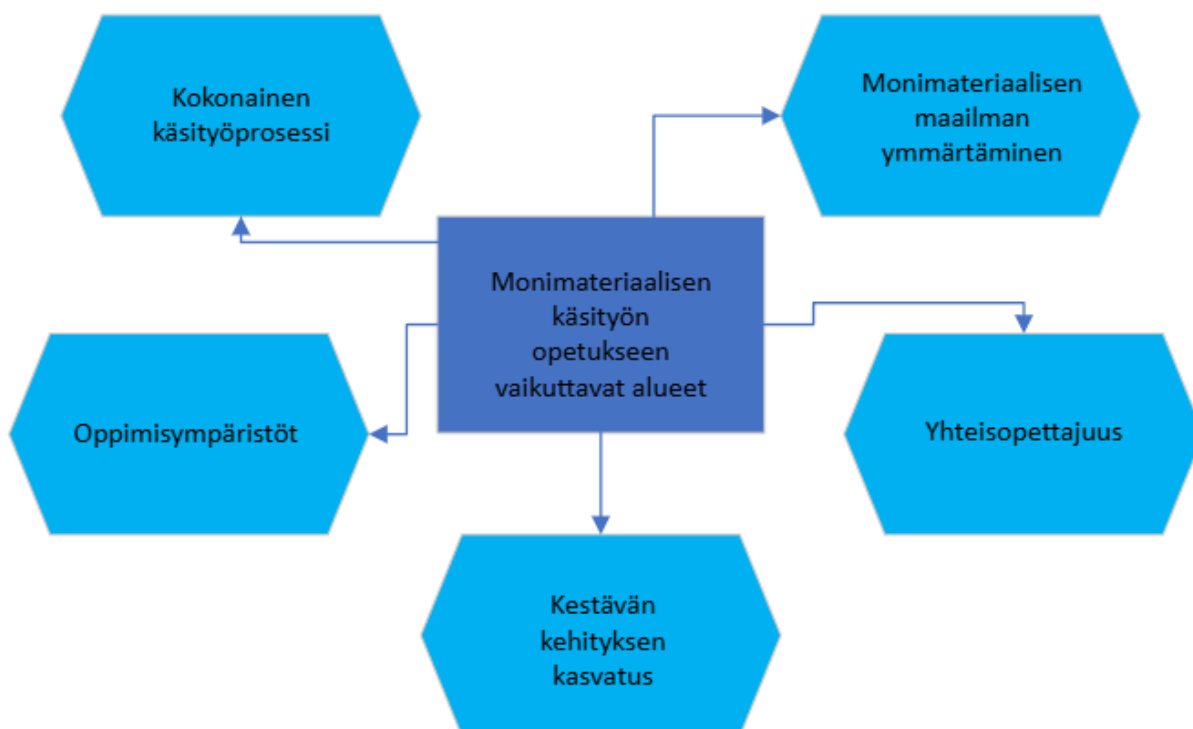
Tutkimuksen kirjoittamisessa on käytetty tekoälypohjaista Grammar-sovellusta, joka toimii jatkuvasti taustalla työtä kirjoittaessa ja tarkastaa tekstin oikeinkirjoitusta reaaliajassa. Lisäksi tekoälyä käytettiin apuna havainnointiaineiston luokittelussa ja tiivistämisessä sekä lähteiden tarkistuksessa. Tekijät ovat itse vastuussa kaikilta osin työn sisällöstä.

2 Monimateriaalinen käsityö

2.1 Monimateriaalinen käsityö koulussa

Peruskoulussa käsityö on vuoden 2014 jälkeen nimetty monimateriaaliseksi oppiaineeksi, jonka tavoitteena on vahvistaa oppilaan käsityöilmaisua sekä itsetuntoa pitkäjänteisten projektien avulla. Monimateriaalisen käsityön opetukseen liittyy monet osa-alueet, mutta tärkeää on, että oppilaille luodaan mahdollisuus tutustua erilaisiin käsityön tekniikoihin ja materiaaleihin ennakkoluulottomasti. Monimateriaaliseen käsityöhön kuuluu tutkiva ja kokeileva käsityö, jossa etsitään ratkaisuja yksilö- tai ryhmäprojekteissa. Projektin tekemistä ohjaa usein jokin yhteinen teema tai yhdessä sovittu työskentelytapa tai materiaali, joka antaa raamit työskentelylle.

Monimateriaalisuuden myötä käsityöissä käytettävät työskentelymenetelmät sekä laitteet ovat laajentuneet ja mahdollistavat yhä monipuolisemman lähestymistavan käsityöhön. Uusina menetelminä ovat tulleet esimerkiksi 3D-piirtäminen ja tulostaminen, lasertyöstökoneen käyttö, ohjelmointiin ja algoritmeihin tutustuminen sekä e-tekstiilit. Kaikessa käsityön työskentelyssä ja tuottamisessa tulisi huomioida kestävän kehityksen mukainen ja vastuullinen toiminta. (Mommo ym., 2023.)

Kaavio 1. Monimateriaalisen käsityön opetukseen vaikuttavat alueet (Mommo ym., 2023.)

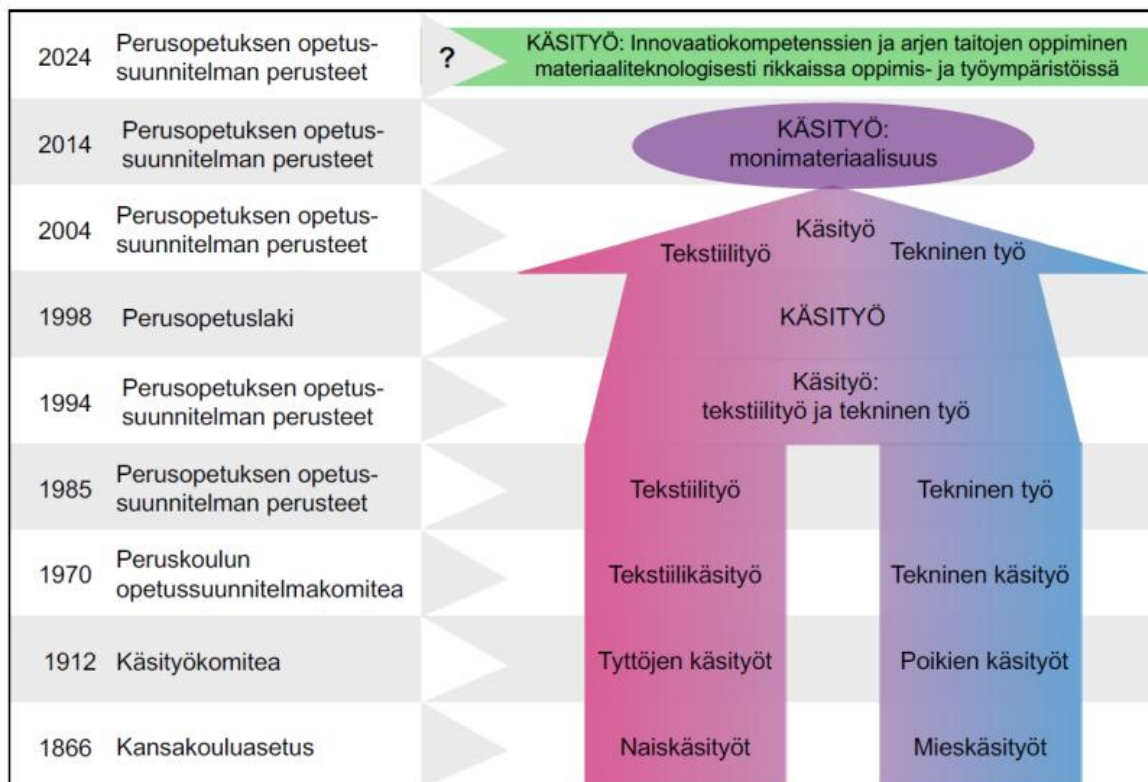
2.2 Monimateriaalisen käsityön synty

1900-luvun alussa käsityön opetuksen painopiste oli arjen taitojen harjoittelussa sekä tuottamisen taitona että mahdollisen ammatin harjoittamisessa (Marjanen, 2014).

Tavoitteissa korostuivat perustaidot, kuten kodin käyttö- ja tarve-esineiden valmistus, huolto ja korjaus. Oppiaineessa käsityö näkyi vahvasti sukupuolijakoa tyttöjen ja poikien käsityöhön. (Marjanen 2014; Marjanen & Kaipainen 2016; Marjanen ym., 2018.).

Merkittävä muutos käsityön oppiaineen opetuksessa tapahtui 1950-luvulla. Teollistuvan yhteiskunnan, teknologisen kehityksen ja demokraattisten arvojen vahvistumisen myötä oppiaineen tehtävä ja rooli muuttuivat vastaamaan yhteiskunnallisia tarpeita.

Sukupuolittuneet käytännöt pysyivät kuitenkin edelleen vahvoina. Toinen keskeinen muutos ajoittuu 1970-luvun peruskoulujärjestelmän luomiseen, jolloin opetussuunnitelmassa alettiin painottaa tasa-arvoa. (Marjanen, 2014.) Käytännön toteutuksessa sukupuolittuneet opetustraditiot kuitenkin säilyivät lähes ennallaan, vaikka jo itse opetussuunnitelma antoi jo mahdollisuutta sukupuoliroolien rikkomiseen (Lepistö & Lindfors, 2015).

Kaavio 2. Monimateriaalisen käsityön opetuksen kehityksen viitekehys (Lindfors, 2015)

Nykyinen Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet (Opetushallitus, 2014) määrittelee käsityön monimateriaalisena ja innovatiivisena oppiaineena, jossa tekninen työ ja tekstiilityö nähdään työtapoina. Oppilaan tavoitteena on toteuttaa kokonainen käsityöprosessi ideoinnista suunnitteluun ja valmistukseen sekä materiaalivalintoihin (Grönman & Lindfors, 2021). Monimateriaalisen käsityön periaate perustuu sukupuolten välisen tasa-arvon edistämiseen (Lepistö & Lindfors, 2015). Tavoitteena on tarjota kaikille oppilaille yhtäläiset mahdollisuudet osallistua ja toteuttaa käsityötä (Marjanen ym., 2018).

2.3 Monimateriaalinen käsityö ja yhteisopettajuus

Yhteisopettajuus tarkoittaa kahden tai useamman opettajan välistä tavoitteellista ja tasavertaista yhteistyötä jossakin oppiaineessa. Yhteisopettajuus on yksi pedagoginen toteutustapa, jolla tuetaan oppilaiden oppimista kouluissa nykypäivänä yhä monipuolisemmin. Opettajilla on yhteinen vastuu opetuksen suunnittelussa, toteutuksessa ja arvioinnissa. Yhteisopettajuudessa siis korostuu vuorovaikutus ja jaettu pedagoginen vastuu. (Kokko, 2021.)

Valtakunnallinen opetussuunnitelma antaa ohjeita ja raamit käsityön opetettavista sisällöistä, muttei rajaa sitä, miten varsinaisen opetuksen tulisi tapahtua. Vaikka monimateriaalinen käsityö kuuluu tuoreimpaan vuoden 2014 opetussuunnitelman perusteisiin, on käsityön opetus monissa peruskouluissa yhä jakaantunut teknisen ja tekstiilin opetukseen. Opettajilla on edelleen usein pätevyys vain 'toiseen käsityön osa-alueeseen', jolloin opettajien välinen yhteistyö on vähäisempää. (Härkki ym., 2024.)

Yhteisopettajuus on nykyään vakiintunut osa koulun toimintakulttuuria. 2010-luvulla sen merkitys on korostunut koulutuspoliittisessa ohjauksessa, erityisesti vuoden 2014 perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa, joissa painotetaan laaja-alaista opettajien, oppiaineiden ja vuosiluokkien välistä yhteistyötä. Yhteistyö läpäisee koko koulun toiminnan ja on keskeistä erityisesti oppilaan tuen tarpeen arvioinnissa ja tukitoimien suunnittelussa. (Rytivaara ym., 2018.) Härkki kumppaneineen (2024) huomauttavat, että kansainväliset tutkimukset yhteisopettajuudesta keskittyvät pitkälti erilaisiin tukitoimiin, mutta tutkimusta yhteisopettajuuden hyödyntämisestä käsityökasvatuksessa on hyvin vähän.

Käsityötunneilla tehtävissä monimateriaalisissa projekteissa yhteisopettajuutta voidaan hyödyntää monella tapaa. Yhteisopettajuus ei itse ole pedagoginen menetelmä vaan ennemmin toimintakehys, jonka raameissa opetusta voi toteuttaa. Tämän takia yhteisopettajuus mahdollistaa pedagogisen joustavuuden ja sen on myös huomattu vaikuttavan positiivisesti inklusioon koulussa (Kokko, 2021). Inklusio ohjaa suomalaisen perusopetuksen peruseriaatetta ja arvopohjaa. Sen keskeisenä tavoitteena on toteuttaa tasa-arvoista ja laadukasta opetusta kaikille sekä ehkäistä sosiaalista syrjäytymistä yhteiskunnissa (Ainscow & Miles, 2009).

Oppimisympäristöissä se tarkoittaa esteettömiä sekä niin järjestettyjä tiloja että mahdollisimman moni oppilas voi vertaisten kanssa osallistua luokan toimintaan samanarvoisena toimijana (Florian, 2010).

Härkki ja kumppanit (2024) käsittelevät tutkimuksessaan, kuinka monimateriaalisia projekteja voitaisiin toteuttaa yhteisopettajuutta hyödyntämällä. Tuloksiaan he jakavat kolmeen pääkategoriaan: opettajajohtoiseen kiinteään opetukseen, oppilaiden kiinnostusta ohjailevaan opetukseen sekä oppilaan omaa valinnanvapautta

painottavaan opetukseen. Kiinteässä opetuksessa opettajat rajaavat käytössä olevat materiaalit ja työskentelymenetelmät, kun taas ohjaavassa opetuksessa oppilaille annetaan erilaisia vaihtoehtoja, joista he voivat itse valita. Vapaassa opetuksessa hyödynnetään oppilaan omaa ideointia sekä annetaan mahdollisuus valita, mitä menetelmiä ja materiaaleja projektissaan käyttää. Parhaimmillaan opettajat pääsevät hyödyntämään omia vahvuuksiaan sekä tukemaan oppilaita, että toisiaan projektien aikana.

Opettajien yhteistyöhalun lisäksi käsityön oppimisympäristöjen tulisi mahdollistaa yhteisopettajuuden toteuttamisen, ja esimerkiksi käsityötilojen sijaintien yhtenäisyydellä on huomattu olevan merkittävä vaikutus monimateriaalisen yhteisopetuksen toteutumiselle. Opetustilojen fyysinen läheisyys lisää teknisen ja tekstiilin opettajien välistä yhteistyötä ja helpottaa oppilaiden liikkumista käsityötilasta toiseen (Lindfors ym., 2021). 2000-luvun aikana käsityön opetussisällöt ovat laajentuneet ja monipuolistuneet, jolloin käsityön opetustiloilta odotetaan ja vaaditaan yhä enemmän. Muihin oppinaineisiin verrattuna käsityössä oppimisympäristöllä on merkittävä rooli opetuksen toteutumisessa. (Härkki ym., 2024.)

3 Käsitön oppimisympäristöjen suunnittelu

Oppimisympäristöllä tarkoitetaan tiloja tai paikkoja, joissa opetus toteutuu. Ne ovat oppimista edistäviä, terveellisiä ja turvallisia sekä esteettömiä. Oppimisen ympäristön käsitettä käytetään myös yhteisöistä, käytänteistä sekä välineistöstä, joiden avulla opettaminen ja oppiminen tapahtuvat. (Opetushallitus, 2025.) Käsitön oppiaineen oppimisympäristöllä tarkoitetaan siis mitä tahansa tilaa tai paikkaa, jossa opetus ja vuorovaikutus tapahtuvat. Tyypillisiä oppimisympäristöjä ovat luokkatilat, mutta esimerkiksi läheinen metsä voi myös toimia oppimisympäristönä.

Opetussuunnitelmassa on tarkoin kerrottu, millaisia oppimisympäristöjen käsitössä pitäisi tai olisi hyvä olla.

Lindfors kumppaneineen (2021) toteavat tutkimuksessaan, että käsitöllä on kolme fyysistä oppimis- ja työympäristöä, jotka voi jakaa pääluokkiin: käsitötilojen sijoittuminen kouluissa ja rakenteelliset ratkaisut, käsitötilojen välineistö ja kalusto sekä opettajien oma osallisuus ja käytetyt resurssit käsitötiloja suunnitellessa. Tutkimuksessa tuli ilmi, että opettajat pitivät tarpeellisina yhteisiä tiloja suunnitteluun ja kokoontumiseen. Tarve oppiainerajat ylittävälle tilakokonaisuudelle tuli myös ilmi opetussuunnitelman mukaisen käsitön opettamisen toteuttamisessa. Opetusta rajoittaviksi tai hankaloittaviksi tekijöiksi opettajat mainitsivat säilytys- ja varastotilat. Niiden riittämättömyys tuli esiin etenkin suurempien oppilastöiden säilytyksessä. (Lindfors ym., 2021.)

3.1 Käsitöluokkien sijainti koulussa ja kulku luokkien välillä

Opetussuunnitelma ohjeistaa, että käsitön luokkatila tai muu työympäristö tulee sijaita koulurakennuksen maan tasalla olevassa kerroksessa. Tämä helpottaa ja huomioi tarvittavien materiaalien kuljetukset, ja purunpoistosäiliöiden tyhjennys voidaan suorittaa turvallisesti. Jos tiloista on puutteita, voidaan esimerkiksi suuret puut tai metallintyöstöön tarvittavat laitteet sijoittaa käsitön tilojen sisäänkäyntien läheisyyteen tai osa toiminnoista voi sijaita myös ulkokatoksen alla. Tilojen mahdollinen iltakäyttö esimerkiksi kerhotoiminnassa saattaa asettaa vaatimuksia käsitön oppimis- ja työympäristön sijainnille. Tämä voi vaatia esimerkiksi erillisen sisäänkäynnin.

Monimateriaalisen opetuksen toteutumisen helpottamiseksi ja muiden oppiaineiden välisen yhteistyön sekä osittaisen yhteiskäytön kannalta, käsityön oppimisympäristö on suositeltavaa sijoittaa muiden taideaineiden luokkien lähelle, esimerkiksi yhteisen käytävän varrelle tai omaan siipeensä. Luonnonvalon tarve voi olla käsityössä merkittävä, joten luokkien olisi hyvä sijaita rakennuksen ulkoseinällä. Näin opetustiloihin saadaan riittävästi ikkunoita ja luonnonvaloa, eikä tarvitse tukeutua pelkästään sähköisiin valonlähteisiin. (Opetushallitus, 2014.)

Mikäli koulussa ei käytetä kenkiä sisällä, tulee oppilaiden jalkineiden säilyttämistä käsityön oppimis- ja työympäristössä pohtia ja ottaa huomioon jo luokkatilojen suunnitteluvaiheessa. Yleensä teknisen työn tiloissa oppilaat käyttävät omia kenkiään työturvallisista syistä, mutta tekstiilityön tiloissa harvemmin käytetään kenkiä tai sitten oppilailla on sisäkengät. Ulkokengille on siis oltava jokin tila, esimerkiksi hylly, jonne kengät varastoidaan oppitunnin ajaksi, koska kengät lojumassa keskellä luokkaa ovat aina turvallisuusriski. (Opetushallitus, 2014.)

3.2 Tilojen muunneltavuus ja esteettömyys

Vaikka opetussuunnitelma ohjaa uusien käsityön opetustilojen suunnittelua ja rakentamista, on opetustilojen ja työpisteiden muunneltavuus ehdoton huomioida suunnittelussa (Lindfors ym., 2021). Monitoimitila-tyyppiset ratkaisut mahdollistavat tilan hyödyntämisen useammassa käyttötarkoituksessa. Esimerkiksi käsityön märkätilaa voitaisiin käyttää myös kemian tuntien kokeellisissa töissä. Jokaiselle monimateriaaliselle työtavalle ei tarvitse olla omaa työpistettä, vaan muunneltava perustyöpaikka mahdollistaisi erilaiset toiminnot samassa tilassa (Lindfors ym., 2021).

Kun kaikki tilat ovat esteettömiä kaikille eri käyttäjäryhmille, kuten oppilaille, opettajille ja muulle henkilökunnalle sekä huoltajille, voidaan sanoa tilojen olevan hyvin suunniteltuja. Pyörätuolin tai muun apuvälineen kanssa liikkuvat oppilaat tulee huomioida esimerkiksi rampeilla tai hisseillä niin, että jokaiseen kerrokseen on mahdollista päästä. Esteettömydessä otetaan yleensä hyvin huomioon liikkumis- ja toimintaesteettömyys, mutta on muistettava myös näkemiseen, kuulemiseen tai ymmärtämiseen liittyvät haasteet. (Opetushallitus, n.d.). Yhdenvertaisuuslain mukaan Suomen peruskoulussa opetuksen on oltava sellaista, mihin vammaisen henkilö voi

osallistua ja opiskella yhdenvertaisesti muiden oppilaiden kanssa (Yhdenvertaisuuslaki 1325/2014).

3.3 Työvälineiden ja koneiden turvallinen käyttö, sekä oppituntien valvonta

Lindfors kumppaneineen (2021) toteavat, että käsityön oppimisympäristö on rinnastettavissa työturvallisuuslain (Työturvallisuuslaki, 738/2002) määrittelemään työympäristöön. Käsitöissä työskentään monenlaisia materiaaleja erilaisilla työpisteillä, työvälineillä, koneilla sekä laitteilla. Käsityön luokat koostuvat monista työpisteistä ja -alueista. Tapaturmien välttämiseksi työympäristön turvallisuusriskejä ja vaaratilanteita täytyy osata tunnistaa ja ennakoida.

Paloturvallisuuden kannalta on huomioitava, että tilaa, jossa käsitellään tulta tai koneellista puuntyöstöä, ei voida sijoittaa välittömään läheisyyteen tilaa, jossa käsitellään tekstiililyölle tyypillisiä materiaaleja. Lisäksi käsityötiloissa käytettäviä kemikaaleja tulisi säilyttää lukittavassa ja metallisessa säilytyskaapissa, jossa on oma yleisilmavaihdoista irrallinen ilmanpoisto. Koneiden ympärillä on huomioitava turva-alueet esimerkiksi lattiaan teipein rajaamalla. (Opetushallitus, n.d.).

Käsityötilassa on monia koneita ja laitteita, jotka vaativat opettajan valvontaa. Osaan laitteista riittää, että opettaja on näköyhteyden päässä oppilaan työskentelystä, ja joidenkin laitteiden kohdalla vaaditaan opettajan välitöntä valvontaa, eli opettajan on oltava oppilaan vierellä, kun hän työskentelee koneen kanssa. (Käsityön työturvallisuusopas, 2011.) Oppilaiden valvontaa voidaan helpottaa esimerkiksi tilojen välisten lasiseinien tai ikkunoiden avulla (Opetushallitus, 2014).

Vaikka tilalliset puitteet tukisivat turvallisen käsityönopetuksen toteutumista, on luokan toimintakulttuurilla tärkeä rooli turvallisuuden toteutumisessa. Opettaja on ensisijaisesti vastuussa luokan turvallisuudesta ja huolehtii siitä, että toiminta käsityön oppimisympäristöissä on turvallista. Turvallista toimintaympäristöä vahvistaa kaikkien sitoutuminen yhdessä sovittuihin sääntöihin sekä luottamuksellinen vuorovaikutus opettajien ja oppilaiden välillä. Oppilaiden perehdyttäminen laitteisiin, työvälineisiin sekä käsityötilojen yleiseen toimintakulttuuriin on myös keskeistä turvallisen työskentelyn toteutumiseksi. Perehdyttämiseen kuuluvat niin käytännön taidot ja

tekniset tiedot laitteen tai työvälineen turvallisesta käytöstä. Perehdytyksessä otetaan huomioon oppilaan ikä sekä mahdolliset yksilölliset rajoitteet tai tarpeet.

(Opetushallitus, n.d.).

3.4 Käsityön materiaalien ja oppilastöiden säilytys

Käsityöluokissa varastoinnin on oltava riittävää sekä työturvallista. Puutavaravaraston ja metallivaraston suositellaan olevan toisistaan erillisiä tiloja ja niissä on oltava lukolliset ovet väärinkäytön välttämiseksi. Pölynhallinnan ja siivouksen helpottamiseksi varastotilat olisi hyvä suunnitella omiksi erillisiksi tiloiksi. Varastoalue muun tilan yhteydessä on aina työturvallisuusriski. Tekstiilityön materiaaleilla suositellaan myös olevan omat erilliset varastot ja säilytyskalusteet. Tarvittavia materiaaleja ei kuulu leikata pienemmäksi varastossa, vaan ne viedään niiden työstöön tarkoitettulle paikalle tai pöydälle. Tekstiilimateriaalien varastossa on myös oltava lukittava ovi, jotta välttyään ongelmatilanteilta. Koulun tiloihin on myös suositeltavaa varata oma varasto tai tila kierrätysmateriaaleille. (Opetushallitus, 2014.)

Materiaalien säilytysvarastojen lisäksi käsityön keskeneräisille töille varataan oma lukittava varastointitila, johon avain on vain opettajalla eikä sinne pääse kukaan ulkopuolinen henkilö. Varasto- ja säilytystiloja suunniteltaessa on otettava huomioon koulun oppilasmäärä, ryhmäkoko sekä opetusryhmien määrä. Varastotiloja eri käyttäjäryhmille voidaan erottaa esimerkiksi nimikoidun teipein. Tilasuunnittelun yhteydessä perusopetuksen varastointitarpeita pidetään ensisijaisina. Lisäksi valmiiden töiden esillepanoa varten voidaan varata vitriinikalusteita joko käsityön oppimis- ja työympäristöön tai koulun muihin tiloihin. (Opetushallitus, 2014.)

Peruskoulussa ohjataan oppilasta kierrättämään ja elämään kestävästi, koska tämä on yksi peruskoulun arvoista. Kestävän kehityksen osuus on opetussuunnitelmassa tärkeässä osassa ja sen toteutuminen on huomioitava käsityön opetuksessa. Tämän takia tilasuunnittelussa tulee myös varautua ja olla loogiset astiat jätteiden lajitteluun. Hyödynnettävälle käyttökelpoiselle ylijäämämateriaalille olisi tärkeää varata omat keräyspisteensä niin, että niiden hyödyntäminen on helppoa.

Ongelmajätteistä huolehtimista ei voi sivuuttaa, vaan ne on säilytettävä ja lopulta hävitettävä noudattaen siihen liittyviä ohjeita ja säädöksiä. (Opetushallitus, 2014.)

Kaavio 3. Monimateriaalisen oppimisympäristön teoriataustaa

Kuvio tiivistää käsityön monimateriaaliseen oppisympäristöön liittyvät osa-alueet. Opetushallitus antaa oppimisympäristölle suositukset ja kriteerit, sekä nimeää jokaiselle oppiaineelle omat tavoitteet, jotka ohjaavat opetusta (POPS, 2014). Oppimisympäristö koostuu myös turvallisesta työskentelystä ja toimintakulttuurista (OPH, 2011). Turvallisella toimintakulttuurilla tarkoitetaan sitä, että peruskoulussa jokaista arvostetaan ja kunnioitetaan yksilönä. Toimintakulttuuri on avointa ja suvaitsevaa sekä huomioi oppilaiden erilaisuuden ja erilaiset tarpeet. (Hoivarakentajat, 2021.) Fyysiseen oppimisympäristöön kuuluvat luokka- ja opetustilat ja niiden toimivuuteen vaikuttavat luokkien sijainti koulussa, sekä käytettävissä olevat materiaalit ja resurssit. Myös tilojen viihtyvyys ja muunneltavuus on otettu huomioon asianhaaraksi oppimisympäristöitä suunniteltaessa (Lindfors ym., 2021). Käsityön muuttuessa monimateriaaliseksi oppiaineeksi, yhteisopettajuudesta on tullut merkittävä osa käsityön oppimisympäristöjä (Härkki ym., 2024).

Seuraavissa kappaleissa avaamme tutkimuksen tekovaiheita ja tutkimusta ohjaavia tutkimusongelmia sekä keskeisiä kysymyksiä.

4 Tutkimusongelmat

Tutkimuksen pääongelmana on selvittää, kuinka käsityötilat toimivat monimateriaalisen käsityön tukijana ja esitämme seuraavan tutkimuskysymyksen:

Millä tavalla vuoden 2014 jälkeen rakennettujen ja vähintään kaksi vuotta toiminnassa olleiden koulujen käsityön opetustilat tukevat opetussuunnitelman mukaista monimateriaalista käsityötä?

Seuraavat alaongelmat tarkentavat esitettyä päätutkimusongelmaa:

1. Miten tilaratkaisut on toteutettu?
2. Mitä haasteita koulut kohtaavat monimateriaalisen käsityön toteuttamisen suhteen?

5 Tutkimuksen toteutus

5.1 Tutkimusmenetelmä

Tutkimusmenetelmänä käytimme havainnointia. Vierailimme itse tutkimukseen osallistuneissa kouluissa ja teimme havaintoja käsityön opetustiloista. Havainnoinnin tukena toimivat opetushallituksen tilasuunnitteluopas sekä perusopetuksen opetussuunnitelman perusteista nostetut kriteerit sekä niihin nojaavat väittämät, joiden avulla arvioimme monimateriaalisen käsityön toteutumista. Jokaisessa koulussa koulutiloja oli meille esittelemässä aineenopettaja tai -opettajat ja heidän avullaan saimme laajemman käsityksen käsityön tiloista ja niiden toimivuudesta opetuksessa.

Tiloja tutkittaessa parhaimmaksi aineistonkeruumenetelmäksi koimme havainnoinnin. Saaranen-Kauppinen ja Puusniekan (2006) mukaan observoinnin eli havainnoinnin menetelmällä tutkijat selvittävät, ovatko asiat todella niin kuin niiden uskotaan tai luullaan olevan. Observointia käytetään usein joko itsenäisenä menetelmänä tai esimerkiksi haastattelututkimuksen tukena. Tutkittavat havainnot voivat kohdistua yksittäisiin tapahtumiin tai tilanteisiin, käyttäytymiseen tai fyysisiin paikkoihin. (Saaranen-Kauppinen & Puusniekka, 2006.) Meidän tutkimuksessamme havainnointi on menetelmänä toimivin, koska sen avulla saamme informaatiota havainnoinnin kohteesta eli luokkatiloista välittömästi, emmekä muun tahon tai välikäden kautta.

Aineistokeruun jälkeen tutkimusmateriaalit taulukoitiin ja luokitettiin ennalta määriteltujen kriteerien mukaisesti. Tutkimusaineistolle suoritettiin laadullinen sisältöanalyysi, eli havaintoja arvioitiin joko monimateriaalisuutta tukeviksi tai vaikeuttaviksi tekijöiksi. Kouluista saatuja aineistoja analysoitiin ja samankaltaisia vastauksia niputettiin yhteen kokonaiskuvan saamiseksi. Havainnoista tehtiin luokittelun taulukko, joka havainnollistaa koulujen monimateriaalisen käsityön tilojen käyttöä.

Aineiston taulukointi havaintojen perusteella, on keino tuoda asiaan esiin lukijalle. Analysointi ja raportointi myös selkenevät. Valmiit taulukot tekevät tutkimustuloksista helposti luettavia ja ymmärrettäviä lukijalle. Taulukointi tuo tutkijalle ja lukijallekin

mahdollisuuden vertailla eri ryhmiä tai muuttujia keskenään, mikä on tärkeää johtopäätösten tekemisen kannalta. (Saaranen-Kauppinen & Puusniekka, 2006.)

5.2 Tutkimuksen osallistajat, aineistonkeruu ja aikataulu

Olimme yhteydessä kymmeneen kouluun Satakunnan ja Varsinais-Suomen alueelta. Ehtona rajaukselle oli, että koulut on rakennettu tai saneerattu vuoden 2014 jälkeen sekä toimineet vähintään kaksi vuotta tämän jälkeen opetuskäytössä. Valinta perustuu siihen, että vuonna 2014 tuli uusi opetussuunnitelma monimateriaalisen käsityön toteuttamisesta. Voisimme siis olettaa, että opetussuunnitelmamuutoksen jälkeen rakennetut koulut ovat ottaneet huomioon opetussuunnitelmassa mainitut tarpeet ja suositukset käsityötiloissa. Kahden vuoden toiminnassa oloajassa voidaan myös olettaa monimateriaalisen käsityön toteutuneen opetuksessa ja uskomme sen olevan riittävä aika huomaamaan onnistuneet ratkaisut ja mahdolliset puutteet käsityötiloissa. Tutkimukseen osallistui lopulta neljä peruskoulua (N=4) Satakunnan ja Varsinais-Suomen alueelta. Tutkimuksen kohteena ovat koulurakennukset ja painotus on käsityön opetusta toteuttavissa tiloissa.

Otimme yhteyttä useampiin Satakunnan ja Varsinais-Suomen alueen koulujen rehtoreihin ensimmäisen kerran joulukuussa 2025. Saimme vastaukset jo ennen joulua ja sovimme olevamme yhteydessä joulun jälkeen. Lisäksi teimme paikkakuntaakohtaiset toimenpiteet tutkimuslupien saamiseksi. Tammikuussa 2026 olimme uudelleen yhteydessä niihin kouluihin, jotka suostuivat olemaan osana tutkimusta. Sovimme tammikuun alussa vierailupäivät kyseisiin kouluihin ja toteutimme vierailut tammikuun lopun ja helmikuun alun aikana. Vierailupäivissä toteutimme aineistonkeruun muistiinpanoin ja valokuvin, mikä auttoi havaintojen muistamisessa.

5.3 Tutkimuksen eettisyys ja aineiston säilytys

Koulut eivät olleet tutkijoille entuudestaan tuttuja esimerkiksi työn tai opiskelun kautta, jolloin havainnointi oli mahdollisimman objektiivista. Havainnoinnin tukena toimi ennalta laadittu taulukko, jolloin toistettavuus säilyi, vaikka koulu vaihtui. Pyrimme siihen, ettei tutkimuksen aikana toteutettu havainnointi häirinnyt luokissa käynnissä ollutta opetusta.

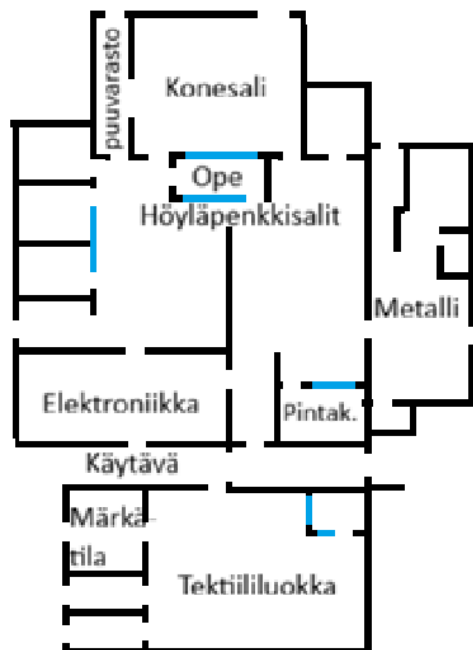
Kouluista otettuja kuvia ja muuta tutkimusaineistoa säilytetään Seafilessä vuoden 2030 loppuun saakka, jonka jälkeen aineistot hävitetään lopullisesti. Aineistoon ei pääse käsiksi kukaan muu ulkopuolinen henkilö. Havainnoinnin tueksi otetuissa kuvissa ei näy oppilaita tai koulun henkilökuntaa, eikä nimikylttejä tai muuta materiaalia, josta voisi tunnistaa henkilöitä. Tutkimuksen aikana ei kerätty mitään henkilökohtaisia tietoja koulun oppilaista tai henkilökunnasta.

6 Tulokset

Tutkimusaineiston saamiseksi vierailimme neljässä eri peruskoulussa, joiden tilaratkaisut olivat toteutettu hyvin erilaisilla tavoilla. Seuraavaksi esittelemme lyhyesti jokaisen koulun pohjapiirroksineen. Pohjapiirrosten tarkoituksena on havainnollistaa, miten koulujen tilat sijoittuvat suhteessa toisiinsa. Piirroksissa näkyvät siniset viivat kuvastavat ikkunaa, lasiseinää tai -ovea, jonka tarkoituksena on edistää tilojen välistä näkyvyyttä. Esittelytekstien tiedot perustuvat tutkijoiden omiin havaintoihin, koulun omilta nettisivuilta saatuihin tietoihin sekä opettajien kertomiin kokemuksiin tiloissa opetuksesta. Vaikka saimme opettajilta kommentteja tiloista, emme arvioi opettajien ajatuksia, vaan nimenomaan käsityön opetustiloista saatuja havaintoja, joita opettajien kertomat kokemukset täydentävät.

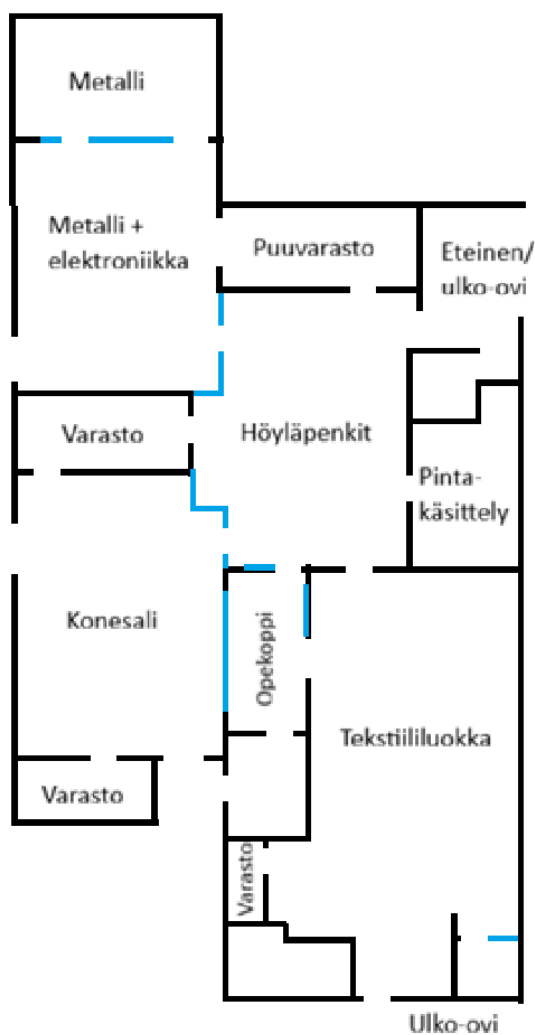
Havainnoiduista kouluista otettuja kuvia voi tarkastella tutkielman lopussa olevista liitteistä. Kuvat on lajiteltu koulukohtaisesti ensimmäinen koulu (n1), toinen koulu (n2), kolmas koulu (n3) ja neljäs koulu (n4). Kuvat ovat tutkijoiden ottamia.

Ensimmäinen koulu (n1), jossa vierailimme, on vuonna 2023 valmistunut uusi koulurakennus, jossa on luokat 1.–9. ja oppilaita on yhteensä noin 630. Tekstiili- ja teknisentyöntiloja erottaa käytävä. Kyseessä on sukkakoulu, eli sisätiloissa ei käytetä lainkaan kenkiä, joten teknisiin tiloihin kuljettiin ulkokautta eri ovesta kuin tekstiilitiloihin. Tiloissa oli monipuolisesti huomioitu monimateriaalisen käsityön erilaisten materiaalien tekniikoita ja työstötapoja. Teknisen tilat ovat suuret ja höyläpenkkiluokkia on kaksi. Tekstiilityön varasto oli siisti ja hyvin järjestelty. Monimateriaalisia töitä ei tehty kovinkaan usein. Materiaalien ja tekniikoiden yhdistely oli teknisentyön puolella jossain määrin mukana opetuksessa.

Kaavio 4. Koulun 1 pohjapiirros

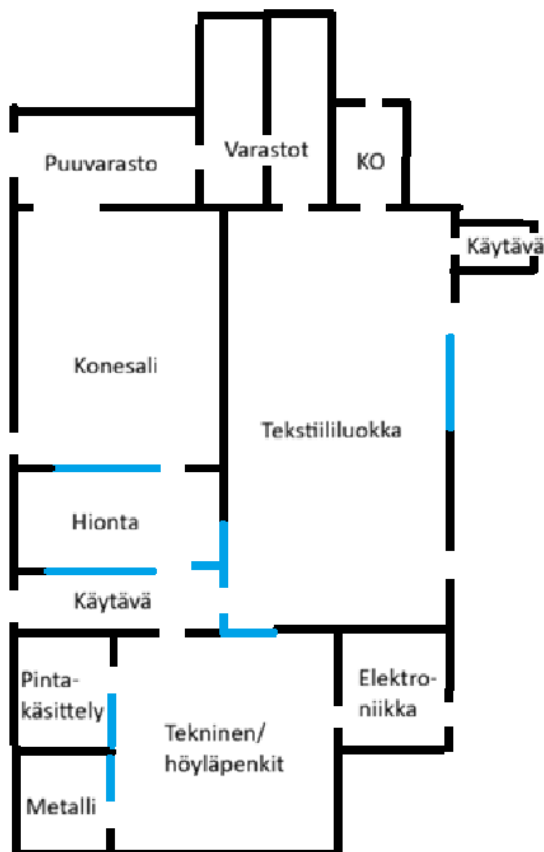
Toinen koulu (n2), jossa vierailimme, on valmistunut vuonna 2017, mutta myöhemmin selvisi, että käsityön opetustilat sijaitsivat vanhemmassa, vuonna 2012 valmistuneessa siivessä. Koulussa on luokat 1.–9. ja siellä on noin 450 oppilasta. Havainnoidessa selvisi, että teknisen ja tekstiilin tilat ovat vierekkäiset ja vain yhden välioiven päässä toisistaan. Opettajat olivat kokeilleet luokkien välistä työskentelyä, mutta liikkuminen tilasta toiseen koettiin hankalaksi ja levottomuutta aiheuttavaksi. Tilat muodostivat kokonaisuuden ja mahdollistivat monimateriaalisen käsityön toteuttamisen. Luokkien välillä oli lasiseiniä ja ikkunoita, joilla pyrittiin edistämään valvontaa luokkien välillä. Kuitenkin metalliluokan ja konesalin väliin on rakennettu varasto, joka estää näkyvyyden täysin.

Kaavio 5. Koulun 2 pohjapiirros

Kolmas vierailemamme koulu (n3) on noin 550 oppilaan alakoulu, joka otettiin käyttöön vuonna 2019. Käsityön tilat ovat omissa käsityö- ja kuvataidesiivessä. Teknisen ja tekstiilin tilat ovat vierekkäiset, ja niiden välissä on paljon ikkunoita ja lasiovia, jotka mahdollistavat valvonnan luokkien välillä. Kulku käsityön luokkiin ja niiden viereisiin luokkahuoneisiin tapahtuu tekstiilitilan kautta. Opettajat kokivat tämän häiritsevän opetusta ja pitivät tilaratkaisua todella huonona arkkitehtuurisena ratkaisuna. Koulussa on monipuolisesti erilaisia tiloja ja mahdollisuuksia käsityön eri työmenetelmille. Metallin työskentelyyn ajateltu tila toimii kuitenkin enemmänkin varastona. Tekstiilin tiloissa ei ollut kunnollisia märkätiloja, joten viereistä kotitalouden luokkaa käytettiin esimerkiksi märkähuovutuksessa. Viralliset varastotilat olivat hankalan malliset ja

hyllytilaa oli vain vähän. Lisäksi kulku varastoihin oli haastavaa, varsinkin teknisen työn materiaaleja käsiteltäessä. Höyläpenkkisali on kaukana puuvarastosta, mikä hankaloittaa materiaalien hakua.

Kaavio 6. Koulun 3 pohjapiirros

Neljäs vierailemamme koulu (n4), on vuonna 2019 rakennettu alakoulu, jossa opiskelee noin 400 oppilasta. Käsityön opetustilat ovat saman käytävän varrella vierekkäisissä tiloissa. Kyseessä on sukkakoulu, joten käsityön opetustiloissa käytetään sisäkenkiä. Tilat ovat melko pieniä, joten neliöt on haluttu käyttää tehokkaasti. Opettaja on ollut mukana tilojen suunnittelussa ja käyttänyt myös paljon omaa aikaa välineiden ja materiaalien säilytysratkaisujen rakentamiseen. Tekstiililuokan vieressä sijaitseva märkätilaa hyödynnetään muissakin aineissa ja eri tarkoituksiin, esimerkiksi kerhokäytössä sekä kemian kokeellisissa töissä. Koulussa tehtiin paljonkin monimateriaalisia töitä ja teknisen työn opettaja oli innokas kertomaan hänen teettämistään töistä. Hän käytti paljon kierrätysmateriaaleja ja eri tekniikoita töissä,

mutta koki, ettei monimateriaalista työtä tehdessä tarvitse aina vaihtaa luokkaa systemaattisesti.

Kaavio 7. Koulun 4 pohjapiirros

Kouluvierailuissa havainnoinnin tukena käytimme monimateriaalista opetusta ja tilaratkaisuja koskevia väittämiä, jotka perustuvat opetussuunnitelman ohjeisiin siitä, millaiset käsityötilat kouluissa pitäisi olla. Kokosimme kyseiset väitteet ja koulukohtaiset havainnot yhdeksi taulukoksi, koska helpottaaksemme aineiston käsittelyä ja vertailua. Monimateriaalisuutta edistävät tekijät väitteet ovat vihreällä solupohjalla, kun taas monimateriaalisuutta haittaavat tekijät väitteet ovat punaisella solupohjalla. Väitteisiin on vastattu: kyllä, osittain tai ei sen mukaan, miten hyvin väite toteutuu havaintojemme perusteella koulussa. Täytetty taulukko perustuu kouluvierailujen aikana tehtyihin havaintoihin.

Taulukko 1. Monimateriaalisuutta edistävät ja haittaavat tekijät kouluissa.

	Koulu 1 (n1)	Koulu 2 (n2)	Koulu 3 (n3)	Koulu 4 (n4)
Varastotilat ovat riittäviä oppilastöiden määrään nähden	Kyllä	Osittain (kaikki tarvikkeet eivät mahtuneet kaappeihin)	Kyllä	Kyllä
Materiaalien säilytyspaikat mahdollistavat materiaalien vertailua töiden suunnitteluvaiheessa	Osittain (tekstiilin puolella materiaalit esillä siististi, teknisessä enemmän sokkeloista)	Ei (materiaaleja useammassa varastossa ympäri käsityötiloja)	Kyllä	Kyllä
Koulussa on monimateriaaliseen käsityön työstöön tarvittavaa välineistöä	Kyllä	Kyllä	Osittain (metallin työstöön suunniteltu tila ei käytössä)	Kyllä
Käsityöluokissa on huomioitu eri materiaalien ominaisuudet turvallisuuden näkökulmasta	Osittain (lattiasta puuttui teipit koneiden ympäriltä)	Osittain (kulku varastoon konesalin kautta ja ilmanvaihto keho)	Osittain (kulku varastoon konesalin kautta)	Osittain (lattiasta puuttui teipit, kulku varastoon konesalista)
Käsityötilat ovat kokonaisuus, joka muodostuu erilaisista luokkatiloista eri materiaalien työstöön	Osittain (luokkien välissä käytävä)	Kyllä	Kyllä	Kyllä
Eri käsityötilat mahdollistavat oppilaiden valvonnan	Osittain (kuolleita kulmia)	Osittain (kuolleita kulmia, näkyvyyttä blokkaavia seiniä)	Kyllä	Osittain (kaksijakoisen käsityön valvominen onnistuu)
Käsityötilat ovat erillisissä rakennuksissa toisistaan	Ei	Ei	Ei	Ei
Kulku eri käsityöluokkien välillä on haastavaa	Osittain (käytävä rajoittaa liikkumista)	Ei	Osittain (kulku pakollista toisen luokan läpi)	Ei

Taulukosta huomataan, että parhaiten kouluissa toteutui monimateriaalisuuden huomioiminen ja mahdollistaminen erilaisten työkalujen ja työstölaitteiden avulla. Kaikissa kouluissa käsityön tilat olivat vierekkäiset tai niitä erotti korkeintaan käytävä. Materiaalien varastointitilaa oli pääosin riittävästi, vaikkakin varastot ja säilytyspaikat olivat sijoitettu usein hajanaisesti ja materiaalien vertailun kannalta haastavasti.

6.1 Monimateriaalisen käsityön toteuttamisen huomiointi tiloissa

Tutkimuksessa vierailtujen koulujen käsityötilat osoittavat, että monimateriaalisen käsityön edellytykset on huomioitu tilasuunnittelussa kaikkien koulujen osalta, mutta toteutuksen laatu ja toimivuus vaihtelevat merkittävästi koulujen välillä. Kaikissa kouluissa oli jollakin tavalla eritelty tekstiili- ja tekniset työtilat, jotka luovat mahdollisuudet eri materiaalien työstämiselle ja niiden yhdistämiselle. Useissa kouluissa on myös uudempaa välineistöä, kuten 3D-tulostimia, laserleikkureita ja CNC-jyrsimiä, jotka mahdollistavat opetussuunnitelman mukaisen teknologisen ja materiaalisen laajentumisen.

Monimateriaalisen käsityön toteutuminen ei kuitenkaan riipu pelkästään koulusta löytyvistä välineistä, vaan myös tilojen saavutettavuudesta ja siitä, miten luokat sijaitsevat suhteessa toisiinsa. Kouluissa, joissa tilat sijaitsevat samalla käytävällä ja näkyvyys tilojen välillä on hyvä, monimateriaalinen työskentely on luontevampaa ja helpommin ohjattavissa.

6.2 Erilaisia tilaratkaisuja

Vierailukoulujen tilaratkaisuissa näkyy pyrkimys luoda toimivia ja turvallisia työympäristöjä, mutta ratkaisut vaihtelevat huomattavasti. Parhaiten toimivissa kouluissa tilat muodostavat selkeän kokonaisuuden, jossa tekstiili- ja teknisen työn tilat sijaitsevat lähekkäin ja kulku niiden välillä on sujuvaa.

Kokonaisuutena tilaratkaisut vaihtelevat hyvin toimivista kokonaisuuksista tiloihin, joissa rakenteelliset ratkaisut rajoittavat monimateriaalisen käsityön toteuttamista. Joissakin tapauksissa kulku luokkien välillä ei ollut sujuvaa, vaan usein myös häiritsevää. Käsityössä lähes aina yhtäaikaaisesti opettajat opettavat kahta ryhmää niin, että teknisen- sekä tekstiilityön luokat ovat täynnä oppilaita. Vaihtaminen luokasta toiseen monimateriaalisen työn edistämiseksi ei siis onnistu kovin hyvin. Tilojen suunnittelussa on onnistuttu parhaiten silloin, kun opettajat ovat itse olleet mukana suunnitteluprosessissa. Tästä hyvänä esimerkkinä toimii neljäs koulu (n4), jossa säilytysratkaisut mahdollistivat oppilaiden itsenäisen toimimisen tiloissa esimerkiksi

siten, että puutavaraa säilytettiin vaakatason sijaan pystyssä, jotta lautoja ja lankkuja oli helpompi hakea varastosta.

Kaikissa kouluissa opettajien mahdollisuutta valvoa oppilaiden toimintaa eri työstömenetelmien parissa on pyritty edistämään erilaisten lasiovien ja -seinien sekä ikkunoiden avulla. Niin sanottuja kuolleita kulmia saattaa väistämättä tulla ja opettajan on mahdotonta nähdä samanaikaisesti jokaisen nurkan taakse. Tässä korostuu luottamus ja yhteiset pelisäännöt opettajan ja oppilaiden välillä. Tiloja suunnitellessa kannattaa kuitenkin eliminoida selkeimmät sudenkuopat, kuten sen, ettei umpivarastoa rakenna kahden käsityötilan väliin estämään näkyvyyttä (n2).

Monimateriaalisuuden huomioiminen on tuonut käsityöluokkiin monenlaisia välillä vähän irrallisiakin tiloja tavoitteena tarjota mahdollisuus monipuolisesti ei työtappoihin. Kahdessa koulussa kangaspuilla kudonnalle oli varattu oma pieni alue tekstiililuokan nurkasta. Kangaspuilla työskentely on aikaa vievää ja niiden säilyttäminen vaatii paljon tilaa, eikä niiden äärellä pysty työskentelemään kuin yksi tai kaksi oppilaista kerralla. Näissä kouluissa kangaspuille tarkoitettu tila olikin käyttämätön tai hyvin vähäisellä käytöllä. Muissakin kouluissa havaittiin samaa, että erilaisille materiaaleille ja työskentelytavoille oli varattu omia tiloja ja työpisteitä, mutta niiden käyttö on kuitenkin vähäistä.

6.3 Kouluissa kohdatut haasteet monimateriaalisen käsityön toteuttamisessa

Koulujen kohtaamat haasteet liittyvät pääasiassa tilojen käytännön toimivuuteen, kulkemiseen tilojen välillä, materiaalien ja oppilastöiden säilytykseen sekä opettajien resursseihin. Yksi keskeisimmistä haasteista on tilojen erillisuus ja kulkemisen hankaluus. Sukka-kenkävaihtelu luokkien välillä toi eniten haasteita kulkemisessa. Tekstiilissä ei yleensä kenkiä käytetä, kun taas teknisen työskentelyn tiloissa kengät ovat turvallisuuden kannalta ehdottomat, jolloin liikkuminen tilasta toiseen vaikeutuu.

Toinen merkittävä haaste yhdessä koulussa oli märkätilojen puute tai niiden riittämättömyys. Samaisessa koulussa (n3) oppilaiden liikkuminen tilojen välillä oli opetusta häiritsevää, koska kulku teknisen työn tiloihin on toteutettu tekstiilityöluokan läpi. Varastotilojen riittämättömyys tai haastava sijoittuminen suhteessa opetustiloihin

oli yleistä. Säilytystilojen selkeä järjestys auttaa opettajaa sekä oppilaita käyttämään ja vertailemaan materiaaleja käsityöprojekteissa. Turvallisuusratkaisut ovat pääosin kunnossa, mutta niiden toteutuksessa on eroja. Useissa kouluissa on hyvät turvaetäisyydet ja näkyvyys koneisiin, mutta lattiamerkintöjen puuttuminen joissakin kouluissa voi aiheuttaa epäselvyyttä turva-alueista.

Vierailukouluissa suurin osa käsityöopettajista ei myöskään pidä monimateriaalisen käsityön toteuttamista realistisena, vaikka tilat mahdollistavat sen työstämisen. Opettajat pitävät monimateriaalisen käsityön toteuttamista liian monimutkaisena ja mieluummin teettävät sellaisia töitä, jotka menevät oppilaiden käyttöön tai ovat oppilaiden mielestä mielekkäitä. Monimateriaalisen työn toteuttaminen vaatii opettajilta paljon enemmän resursseja ja monet opettajat kokivat, ettei heillä ole ylimääräistä aikaa suunnitella opetusta uudelleen yksittäistä monimateriaalista työtä varten.

7 Johtopäätökset

Tutkimuksen tavoitteena oli selvittää, kuinka hyvin vuoden 2014 jälkeen rakennetut tai saneeratut koulut kykenevät tilaratkaisuiltaan toteuttamaan monimateriaalista käsityötä. Syvensimme tutkimuskysymystä tutkimalla toteutettuja tilaratkaisuja keskittyen erityisesti siihen, miten luokkatilat on suunniteltu suhteessa toisiinsa sekä, miten opetussuunnitelman uudet monimateriaaliset menetelmät ja työskentelytavat on huomioitu tiloissa. Halusimme myös selvittää, ovatko tilaratkaisut aiheuttaneet haasteita opetukselle.

Tiloista löytyi niin onnistuneita kuin ei niin onnistuneita ratkaisuja. Pöytien taitettavat jatkopalat pöytätilan lisäämiseksi koettiin hyväksi, vaikka haasteeksi tulivat tilan ahtaus ja luokassa liikkuminen. Kouluista löytyi samoja ratkaisuja tehokkaan tilankäytön ideasta, esimerkiksi pöytään integroidut silityslaudat. Tämä johtuu siitä, että koulujen suunnitteluvaiheissa vierailaan usein muissa kouluissa keräämässä tietoa toimivista ratkaisuista. Suomessa on myös vain muutamia yrityksiä, jotka myyvät kouluille kalusteita. On siis tyypillistä, että eri kouluissa on saman yrityksen kalusteet ja laitteet.

Suuret tilat ja monipuoliset luokahuoneet voivat toimia mahdollistajana, mutta varsinainen käyttö riippuu opettajasta ja hänen kyvystään hyödyntää tiloja. Järjestelmällisyys ja johdonmukaisuus auttavat oppilaita osallistumaan yhteiseen työskentelyyn ja toimimaan itsenäisesti. Nimikoidut ja selkeästi rakennetut säilytysjärjestelyt erilaisille materiaaleille helpottavat oppilaan sekä opettajan työskentelyä.

Jokainen materiaali ja työstömenetelmä ei tarvitse omaa työpistettä tai -tilaa, eikä se usein ole järkevääkään, vaan tilojen muunneltavuus ja monikäyttöisyys ovat oleellisempia tilankäytön näkökulmasta (Lindfors ym., 2021). Vaikka opetussuunnitelmassa vaaditaan, että käsityön oppimis- ja työympäristöt eli luokat sisältävät erilaisia käsityön työtapojen edellyttämiä työpisteitä ja tietyille materiaaleille jopa erillisiä työtiloja (Opetushallitus 2014), joskus on järkevämpää tehdä ratkaisuja tilojen yhdistämisen puolesta. Tutkimuksen kouluissa erityisesti uudemmissa kouluissa monimateriaalisen käsityön menetelmiä on hyvin haluttu huomioida, mutta samalla se on tuonut paljon erillisiä irtoneaisia tiloja, joiden käyttö on vähäistä.

Suurin tekijä siihen, miksi monimateriaalista työskentelyä vältellään tai ei tehdä, ei kuitenkaan liity tiloihin tai niiden riittämättömyyteen. Opettajat itse ovat suurin vaikuttaja siihen, tehdäänkö kouluissa monimateriaalisia töitä. Ongelmaksi ilmenee usein myös liian suuri oppilasmäärä, koska vaikka luokkatilat sallisivat monimateriaalisen työskentelyn, lähes poikkeuksetta kouluissa on silti aina kaksi ryhmää päällekkäin käsityötunneilla. Tämä pakottaa myös siihen, että paikalla on oltava aina kaksi opettajaa, joista toinen opettaa teknistä ja toinen tekstiilityötä. Kouluissa on usein pitkän linjan opettajia, jotka ovat saaneet koulutuksen painottuen joko tekniseen tai tekstiiliin, jolloin heillä on osaaminen ja vahvuus vain toiseen aineeseen ja ajatus käsityön työmenetelmien yhdistämisestä on haastava.

Ideaali työskentelytapa olisi yhteisopettajuus, koska yhteisopettajuuden avulla käsityöopettajat kykenisivät yhdessä suunnittelemaan ja toteuttamaan opetusta laaja-alaisemmin (Kokko, 2021). Vaikka ryhmän koko olisi siis kahden luokan kokoinen, yhteisopettajuutta toteuttavat opettajat kykenisivät toteuttamaan monimateriaalista käsityötä niin, että oppilaat siirtyisivät luokkien välillä työnsä kanssa sen perusteella, missä kohtaa työtä ovat. Kyseisessä luokassa olisi silti aina opettaja paikalla ohjaamassa oppilasta työssä eteenpäin. Yhteisopettajuus on käsityön opetusta helpottava tekijä ja mahdollistaa sekä joustavan tilankäytön että laaja-alaisemman pedagogisen suunnittelun, joka tukee monimateriaalisen käsityön tavoitteita. Näin ollen monimateriaalisen käsityön onnistunut toteuttaminen edellyttää fyysisten tilojen, opettajien ammatillisen osaamisen ja koulun rakenteellisten ratkaisujen kokonaisvaltaista yhteensovittamista.

Tutkimuksen perusteella voimme todeta, että monimateriaalisen käsityön toteutuminen ei riipu ensisijaisesti fyysisistä tiloista, vaan opettajien osaamisesta ja yhteistyöstä sekä koulun toimintakulttuurista. Vaikka uudet koulurakennukset tyypillisesti tarjoavat muunneltavia ja monipuolisia oppimisympäristöjä, niiden hyödyntämismahdollisuudet jäävät vajaiksi, mikäli opetusjärjestelyt, ryhmäkoot ja opettajien koulutus rajoittavat tilojen käyttöä. Keskeisenä huomiona kaikista tutkimuksen kouluista nousi, että vaikka tilat olisivat mahdollistaneet liikkumisen luokkatilasta toiseen, opettajat kokivat helpompana pitää teknisen ja tekstiilin opetusryhmät erillisinä. Tämä hieman rajoittaa ajatusta monimateriaalisesta opetuksesta, koska opetussuunnitelman mukaan

käsityössä pitäisi tarjota oppilaille mahdollisuuksia suunnitella, kokeilla ja toteuttaa töitä ilman materiaalirajoitteita. Monimateriaalisen käsityön pohjana on ajatus siitä, että oppilas voi toteuttaa käsityötä ilman, että joutuu tekemään valintaa teknisen ja tekstiilin materiaalien välillä (Opetushallitus, 2014). Monimateriaalisten projektien toimiminen vaatii struktuuria ja sitoutumista niin opettajan kuin oppilaan kohdalla.

8 Pohdinta

Vierailu kouluissa oli hyvin silmiä avaavaa ja antoisaa. Hyödyntämällä tutkimusmenetelmänä havainnointia saimme nopean kokonaiskäsityksen tiloista ja niiden tarjoamista mahdollisuuksista. Opettajien pyyteetön halu esitellä tiloja ja auttaa niihin tutustumisessa auttoi syventämään havainnoista saatuja tietoja. Käytännön toimivuuden arviointi olisi ollut haastavaa ilman opettajien kommentointia.

Monimateriaalinen käsityö on ollut paljon pinnalla käsityöopettajaopiskelijoiden keskuudessa ja opinnoissa meille on painotettu, kuinka tärkeää monimateriaalinen käsityö on. Sen toteuttaminen ei kuitenkaan ole niin yksinkertaista, kuin voisi kuvitella. Usein tilat tai laitteet eivät anna mahdollisuutta toteuttaa monimateriaalista käsityötä sujuvasti tai turvallisesti. Lisäksi kouluun vakiintunut toimintakulttuuri saattaa vaikeuttaa vapaampaa tilarajoja rikkovaa käsityötä.

Päätimme tutkia vuoden 2014 jälkeen rakennettuja kouluja, koska oletimme, että niissä kouluissa tilaratkaisujen ainakin pitäisi pyrkiä toteuttamaan uuden opetussuunnitelman mukaista opetusta. Otanta oli vain neljä koulua, mikä tarkoittaa sitä, ettei tuloksia voida mitenkään yleistää isompaan mittakaavaan. Vierailukouluja olisi voinut olla laajemmassa työssä enemmänkin ja näin olisimme myös saaneet enemmän aineistoa, jota verrata opetussuunnitelmaan. Yhden osallistuneen koulun kohdalla saimme myös tietää, että käsityötilat ovat vanhassa siivessä eikä niitä ollut rakennettu vuoden 2014 jälkeen, niin kuin luulimme. Emme kuitenkaan halunneet hylätä vierailukoulua, koska muuten meillä olisi ollut vain kolme koulua tutkinnan alla.

Havainnot tehdessämme vastasimme jo vierailun aikana havainnointitaulukon väitteisiin, mutta taulukko ei kuitenkaan palvellut meitä yhtä paljon kuin luulimme. Päädyimme kirjoittamaan jokaisesta koulusta erikseen karkeat muistiinpanot ja ottamaan kuvia tiloista. Ajattelimme myös ensin, että havainnoisimme kouluja itsenäisesti, mutta kaikissa vierailukouluissa opettajat halusivat ehdottomasti olla mukana esittelemässä käsityötiloja. Huomasimme tutkimusta tehdessä, että vaikka tilat mahdollistavat monimateriaalisen työskentelyn, oppilaiden motivaatio ja opettajien oma osaaminen vaikuttivat ratkaisevasti siihen, kuinka laajasti monimateriaalista käsityötä käytännössä koulussa tehdään. Tämä korostaa sitä, että tilat voivat tarjota

mahdollisuuksia, mutta niiden hyödyntäminen riippuu opettajien omista pedagogisista valinnoista ja resursseista. Tilasuunnittelua ajatellen harvemmin kerralla tulee täydellistä ja parhaimmat ratkaisut selviävät vasta kokemuksen kautta, jolloin testataan erityisesti opettajan taitoa ja kiinnostusta luoda uudenlaisia toimivampia ratkaisuja. Opettajien keinot ja taidot hyödyntää tiloja voisivatkin olla uusi suunta jatkotutkimukselle.

Tutkimukseen liittyi myös muita haasteita havainnointitaulukon riittämättömyyden lisäksi. Koska vierailimme meille tuntemattomissa kouluissa vain kerran, ei kaikki välttämättä tullut ilmi yhdellä havainnointikerralla. Esimerkiksi liikutettava seinä tai pöydät, joiden korkeutta voi säätää, saattoivat havainnoijalta jäädä huomaamatta, vaikka opettajat kertoivatkin käsityöluokista melko perusteellisesti. Eettiseksi ongelmaksi syntyi myös se, että oppilaiden työskentely ja keskittyminen aina jollain tavalla herpaantui, kun tuntemattomia opiskelijoita saapui luokkaan, vaikka pyrimme omalla toiminnallamme olemaan häiritsemättä tunnin työskentelyä.

Kokonaisuudessaan tutkimus oli onnistunut ja tulokset osoittavat, että opetussuunnitelman suosituksia ja vaatimuksia käsityöluokkien sijoittelulle koulussa ja muille rakenteellisille ratkaisuille on ainakin pyritty ottamaan huomioon mahdollisimman hyvin. Tulevina opettajina arvioimme ja pohdimme yhdessä myös suullisesti, missä vierailukoiluissa olisi itse mukava työskennellä.

Tutkimuksen aikana pohdimme myös jo tulevan gradun aihetta. Olemme päätyneet siihen, että olisi kiinnostavaa paneutua enemmän monimateriaalisiin töihin ja tutkia oppilaiden käsityksiä, kokemuksia ja osaamista monimateriaalisten töiden toteuttamisesta.

Lähteet

- Ainscow, M. & Miles, S. (2009). Developing inclusive education systems: How can we move policies forward? Retrieved from http://www.ibe.unesco.org/sites/default/files/DevelopingInclusive_Education_Systems.pdf
- Florian, L. (2010). Preparing teachers for inclusive education: Using inclusive pedagogy to enhance teaching and learning for all. *Cambridge Journal of Education*, 40(4), 369–386. <https://doi.org/10.1080/0305764X.2010.526588>
- Grönman, S. & Lindfors, E. (2021). The process models of design thinking. A literature review and consideration from the perspective of craft, design and technology education. *Techne Series: Research in Sloyd Education and Craft Science A*, 28(2), 110–118.
- Hirvonen, H., & Sanaksenaho, J. (2025, helmikuun 5.). Turkuun rakennettiin moderni käytävän koulu – nyt edessä on remontti, koska koulu tarvitseekin käytävät. Yle. <https://yle.fi/a/74-20140017>
- Hoivarakentajat. (2021, maaliskuu 2). *Turvallinen toimintakulttuuri*. <https://hoivarakentajat.fi/artikkelit/turvallinen-toimintakulttuuri>
- Härkki, T., Vartiainen, H., & Rönkkö, M.-L. (2024). Three approaches to multi-materiality through co-taught learning projects. *Techne Series: Research in Sloyd Education and Craft Science A*, 31(3), 16–32.
- Innokomp. (i.a.). Monimateriaalisuus. <https://blogit.utu.fi/innokomp/materiaalit/monimateriaalisuus/> (Haettu 16. helmikuuta 2026).
- Inki, J., Lindfors, E., Sohlo, J., & Aadel, S. (2011). *Käsityön työturvallisuusopas: Perusopetuksen teknisen työn ja tekstiilityön opetukseen*. Opetushallitus.
- Kokko, M. (2021). *Kohti uudenlaista opettajuutta: Yhteisopettajuus edistämässä opettajien yhteistyötä ja inklusiota kouluissa*. Väitöskirja. Oulun yliopisto. <http://jultika.oulu.fi/Record/isbn978-952-62-3143-3>
- Lepistö, J. & Lindfors, E. (2015). From gender-segregated subjects to multi-material craft. Craft student teachers' views on the future of the craft subject. *FORMakademisk*, 8(3), 1–20.

- Lindfors, E., Jaatinen, J., Uljas, M., & Wendelius, S. (2021). Kohti uutta käsityön oppimis- ja työympäristöä – opettajien näkemyksiä tilasuunnitteluun. *Suomen ainedidaktinen tutkimusseura ry*.
<https://journal.fi/ainedidaktiikka/article/view/99360/66780>
- Marjanen, P. (2014). Koulukäsityö naiseksi kasvattamassa. *Kasvatus & Aika*, 8(1), 55–69.
<https://journal.fi/kasvatusjaaika/article/view/68569/29854>
- Marjanen, P. & Kaipainen, M. (2016). Kaavoituksen opettaminen osana koulun käsityön opetuksen muutosta 1900-luvulla. *Kasvatus & Aika*, 10(3), 22–40.
- Marjanen, P., Lindfors, E. & Ketola, S. (2018). School craft in memories of three generations. *Techne Series: Research in Sloyd Education and Craft Science A*, 25(1), 1–16.
- Mommo, S., Rönkkö, M.-L. & Kouhia, A. (2023). Materiaalisuuden murroksia käsityön oppiaineen kehityksessä: Katsaus monimateriaalisen käsityön opetuksen toimintakenttiin. Teoksessa M.-L. Rönkkö & S. Pöllänen (toim.), *Käsityökasvatuksen ajankohtaista tutkimusta* (s. 21–48). Suomen ainedidaktinen tutkimusseura. <https://journal.fi/kulttuuritutkimus/article/view/120793/85999>
- Opetushallitus. (2014). *Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet 2014*.
https://www.oph.fi/sites/default/files/documents/perusopetuksen_opetussuunnitelman_perusteet_2014.pdf
- Opetushallitus. (2025). Käsityön oppimis- ja työympäristön suunnitteluopas.
<https://www.oph.fi/fi/koulutus-ja-tutkinnot/perusopetus/kasityo-perusopetuksessa/kasityon-oppimisympariston-suunnitteluopas>
- Opetushallitus. (n.d.). *Työturvallisuus ja turvallisuuskasvatus*. Haettu 15.3.2026 osoitteesta <https://www.oph.fi/fi/koulutus-ja-tutkinnot/tyoturvallisuus-ja-turvallisuuskasvatus>
- Opetushallitus. (n.d.). *6. Koneiden ja laitteiden sijainti käsityön työtiloissa*. Haettu 2.4.2026 osoitteesta <https://www.oph.fi/fi/koulutus-ja-tutkinnot/6-koneiden-ja-laitteiden-sijainti-kasityon-tyotiloissa>
- Pöllänen, S., Rönkkö, M.-L., Salonen, A., Härkki, T., & Lindfors, E. (2020). Monimateriaalisuus perusopetuksen käsityössä. *Suomen ainedidaktinen tutkimusseura ry*. <https://journal.fi/ainedidaktiikka/article/view/90017/66770>

Rytivaara, A., Palmu, I., Ahtiainen, R., Kontinen, J., & Pulkkinen, J. (2018).

Yhteisopettajuudesta monipuolisuutta opettamiseen. *LukSitko*.

Moniammatillinen aikakauslehti oppimisvaikeuksista ja erilaisesta oppijuudesta,

2018(1), 16–18. [https://www.eoliitto.fi/wp-content/uploads/2019/01/luksitko-](https://www.eoliitto.fi/wp-content/uploads/2019/01/luksitko-2018-1-yhteisopettajuudesta-monipuolisuutta-opettamiseen.pdf)

[2018-1-yhteisopettajuudesta-monipuolisuutta-opettamiseen.pdf](https://www.eoliitto.fi/wp-content/uploads/2019/01/luksitko-2018-1-yhteisopettajuudesta-monipuolisuutta-opettamiseen.pdf)

Saaranen-Kauppinen, A., & Puusniekka, A. (2006). Havainnointi. Teoksessa KvaliMOTV –

laadullisten menetelmien verkkokäsikirja. Yhteiskuntatieteellinen tietoaarkisto.

https://www.fsd.tuni.fi/metelmaopetus/kvali/L6_4.html

Saaranen-Kauppinen, A., & Puusniekka, A. (2006). *Numerotulosten esittäminen ja*

taulukoiden laatiminen. KvantiMOTV – menetelmäopetuksen tietovaranto.

Yhteiskuntatieteellinen tietoaarkisto.

<https://www.fsd.tuni.fi/metelmaopetus/raportointi/numerotulokset.html>

Työturvallisuuslaki 738/2002. (2002). Finlex.

<https://www.finlex.fi/fi/lainsaadanto/2002/738>

Yhdenvertaisuuslaki 1325/2014. (2014). Finlex.

<https://www.finlex.fi/fi/lainsaadanto/2014/1325>

Liitteet

Liite 1. Havainnointitaulukko

Käsityötilat ovat erillisissä rakennuksissa toisistaan	Varastotilat ovat riittäviä oppilas tai töiden määrään katsoen	Kulku eri käsityöluokkien välillä on haastavaa esim. pitkä välimatka, rappuset tai kapeat käytävät	Materiaalien säilytyspaikat mahdollistavat materiaalien vertailua töiden suunnitteluvaiheessa
Koulussa on monimateriaaliseen käsityön työstöön tarvittavaa välineistöä esim. laitteet metallin, muovin ja puun monipuoliseen työstöön	Käsityöluokissa on huomioitu eri materiaalien ominaisuudet turvallisuuden näkökulmasta esim. helposti syttyviä materiaaleja ei säilytetä lähellä kaasuahjoa tai hitsauspaikkaa	Käsityötilat ovat kokonaisuus, joka muodostuu erilaisista luokkatiloista eri materiaalien työstöön	Eri käsityötilat mahdollistavat oppilaiden valvonnan esimerkiksi lasisten seinien tai ikkunoiden avulla

Liite 2. Viesti rehtoreille

Hei,

Olemme Minttu ja Silja. Opiskelemme kolmatta vuotta käsityön aineenopettajiksi Turun yliopistossa Rauman kampuksella. Olemme tekemässä käsityökasvatuksen kandidaatin tutkielmaa käsityön opetustiloihin liittyen. Tarkoituksena on tutkia Satakunnan ja Varsinais-Suomen alueen koulujen käsityöluokkien toimivuutta Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteiden 2014 määrittelemän monimateriaalisen käsityön tukijana.

Tutkimusta varten selvitimme kouluja, jotka ovat vuoden 2014 jälkeen rakennettu tai saneerattu sekä vähintään kaksi vuotta ollut tämän jälkeen opetuskäytössä. Teidän koulunne sopii otantaan, ja tämän takia olemme nyt yhteydessä. Tutkimusta varten haluaisimme tulla havainnoimaan koulunne käsityötiloja yhden päivän ajaksi tammi – helmikuussa 2026.

Tutkimuksemme keskittyy tiloihin ja siihen, kuinka ne mahdollistavat monimateriaalisen käsityön opetuksen. Tarkoituksenamme on kirjata tiloihin ja niiden toimivuuteen liittyviä havaintoja Opetushallituksen Käsityön oppimis- ja työympäristön suunnitteluoppaan (2025) pohjalta itse laaditun taulukon avulla. Emme tee havaintoja oppilaista tai opettajasta emmekä kuvaa tai nauhoita heidän toimintaansa tai häiritse työskentelyä oppituntien aikana.

Olisiko yhteistyö mahdollista koulunne kanssa? Uusin opetussuunnitelma on ollut voimassa jo jonkin aikaan, joten olemme kiinnostuneita näkemään, miten hyvin monimateriaalisuus huomioidaan opetuskentällä uusia tiloja tehdessä. Entä onko tilaratkaisuissa ilmennyt haasteita. Olisimme kiitollisia osallistumisestanne, sillä tuoreinta tutkimusta käsityön opetustiloista on varsin vähän ja tilojen toimivuudella on tärkeä rooli käsityöopetuksen onnistumisessa.

Toivottavasti kuulemme teistä vielä ennen joululomaa!

Liite 3. Koulu 1 kuvat

Liite 4. Koulu 2 kuvat

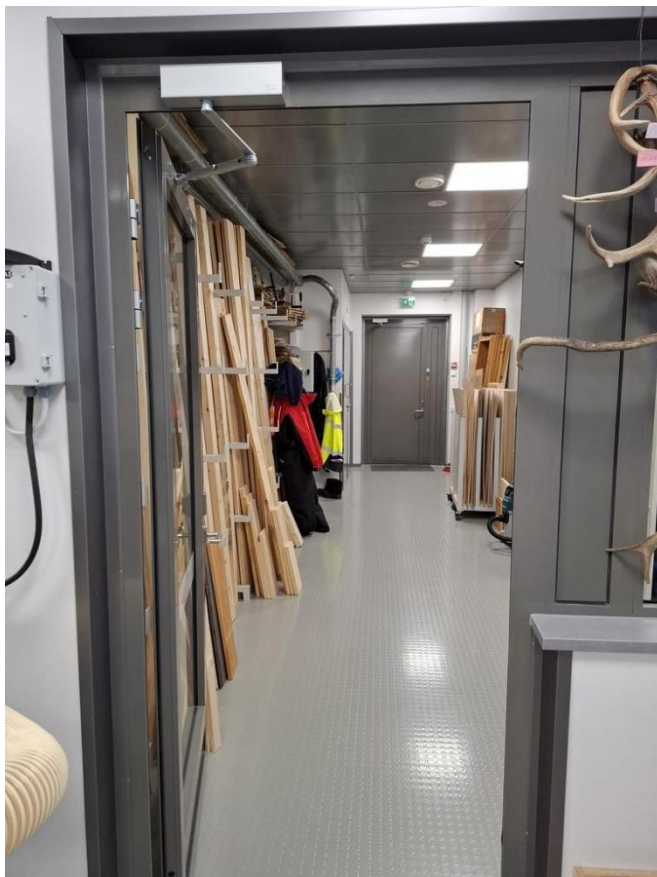

Liite 5. Koulu 3 kuvat

Liite 6. Koulu 4 kuvat

Liite 7. Tietosuojalomake

Tietosuojailmoitus

1 (3)

EU:n yleinen tietosuoja-asetus,
artiklat 13 ja 14

1. Rekisterin nimi	Kandidaatintutkielma - Käsityöluokat monimateriaalisen käsityön tukijana
2. Rekisterinpitäjät	Minttu Uotila miauot@utu.fi + 358 449777612 Silja Väinölä sisvai@utu.fi +358 440184337
3. Vastuuhenkilöiden yhteystiedot	Minttu Uotila miauot@utu.fi + 358 449777612 Silja Väinölä sisvai@utu.fi +358 440184337
4. Tietosuojavastaavan yhteystiedot	
5. Henkilötietojen käsittelyn tarkoitukset ja käsittelyn oikeusperuste	<p>Opinnäytetyön aiheena on "Käsityöluokat monimateriaalisen käsityön tukijana" ja tarkoituksenamme on tutkia, kuinka käsityön opetustilat tukevat monimateriaalisen käsityön toteuttamista. Emme kerää henkilötietoja vaan materiaalia kerätään julkisia tiloja havainnoiden ja valokuvaten eikä kuvissa näy henkilöitä. Kirjoitamme havainnot käsin havainnointitaulukkoon.</p> <p>Henkilötietojen EU:n yleisen tietosuoja-asetuksen 6 artiklan mukaisena käsittelyperusteena on <i>(rasti vain yksikohta)</i></p> <p>☒ käsittely on tarpeen tieteellistä tutkimusta varten (yleinen etu 6 art. 1 a-kohta)</p> <p>☐ rekisteröity on antanut suostumuksensa henkilötietojen käsittelyyn (suostumus 6 art. 1 e-kohta)</p> <p>☐ muu mikä _____</p>

6. Käsiteltävät henkilötietoryhmät	<p>Rekisteriin talletetaan rekisteröidystä seuraavia tietoja:</p> <p>Emme kerää henkilötietoja tutkittavista kouluista tutkimuksesamme. Tutkimussuunnitelmaa tehdessämme olemme keränneet julkisilta koulujen nettisivuilta rehtorien yhteystietoja sekä koulujen osoitteita listaksi helpottamaan tutkimuksen etene- mistä.</p>
7. Henkilötietojen vastaanottajat ja vastaanottajaryhmät.	Tietoja ei siirretä eikä luovuteta tutkimusryhmän ulkopuolelle.
8. Tiedot tietojen siir- rosta kolmansiin mai- hin	Henkilötietoja ei luovuteta EU:n tai Euroopan talousalueen ul- kopuolelle.
9. Henkilötietojen säilyt- tämisaika tai sen määrittämisen kritee- rit	Tutkimus päättyy toukokuussa 2026, mutta koulusta kerättyjä aineistoja säilytetään Turun yliopiston Seafilessä vuoden 2030 loppuun asti, jotta aineistoa voidaan mahdollisesti hyödyntää pro gradu -tutkielman tekemiseen. Kouluista saatu aineisto pseudonymisoidaan eli aineistoa ei luokitella tai säilytetä kou- lun nimellä vaan aineisto numeroidaan.
10. Rekisteröidyn oikeu- det	<p>Rekisteröidyllä on oikeus pyytää pääsy häntä itseään koskeviin henkilötietoihin sekä oikeus pyytää tietojensa oikaisemista tai poistamista taikka käsittelyn rajoittamista tai vastustaa niiden käsittelyä. Oikeutta henkilötietojen poistamiseen ei sovelleta tieteellisessä tai historiallisessa tutkimustarkoituksessa silloin, kun poisto-oikeus todennäköisesti estää tai vaikeuttaa käsitte- lyä.</p> <p>Poisto-oikeuden toteuttamista arvioidaan tapauskohtaisesti.</p> <p>Rekisteröidyllä on oikeus tehdä valitus valvontaviranomaiselle.</p>

11. Tiedot siitä, mistä henkilötiedot on saatu	Koulujen rehtoreiden nimet ja sähköpostit on kerätty koulujen omilta nettisivuilta.
12. Tiedot automaattisen päätöksenteon ml. profiloinnin olemassaolosta	Tietoja ei käytetä automaattiseen päätöksentekoon tai profiloimiseen.